

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List

**za politiko, gospodarstvo
in prosveto**

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto V.

Dunaj, 7. oktobra 1925.

Št. 40.

Ob peletnici plebiscita.

V živem spominu so nam še dnevi plebiscita. Vsaka vas, vsaka hiša, da, vsaki človek nekdanjega plebiscitnega ozemlja vzbuja spomine na dneve polne razburjenja, pričakovanja, pa tudi strahu. V duhu še vidimo, kako so v istih dne Nemci vsipali ogromne množine blaga v cono A, z blagom so prihajali obljub polni agitatorji, z njimi pa tudi denar in to troje je pri marsikomu odločevalo, da je glasoval za odcepitev koroških Slovencev od slovenskega naroda. Dr. Wutte ceni število takih Slovencev, ki so glasovali v prilog Avstrije, na 10.000. V resnici jih je bilo še več. Toda kljub vsem sladkim vabam, obljubam in darovom je nad 15.000 glasovnic koroških Slovencev celemu svetu pričalo, da kri ni voda, da bo na svetu nastal mir med narodi šele tedaj, ko bodo gospodarili pri Slovencih Slovenci, pri Nemcih Nemci, pri Italijanih Italijani itd.

Edina dobrot,

ki nam jo je prinesel plebiscit, je ta, da je pred celim svetom bilo neoporečno dokazano, da se nahaja na Koroškem sklenjeno slovensko ozemlje, na katerem prebiva od pamtveka slovenski rod. Od 37.000 oddanih glasov je bilo oddanih: 15.279 slovenskih za Jugoslavijo in ako prištejemo po dr. Wutteju k tem še 10.000 Slovencev, pride na Avstrijo samo 12.000 glasov. Potemtakem je glasovalo 25.279 Slovencev in 12.000 Nemcev ali 68% Slovencev in 32% Nemcev. Tako so izračunali Nemci. Ako na primerjamo s temi številkami zadnje ljudsko štetje, ko so naštetli vseh Slovencev z beljaško in celovško okolico in Ziljsko dolino vred le 37.000, je vsakemu jasno, kako se Nemci pri svojem ljudskem štetju sami bijejo po zobeh.

Drugih dobrot se danes ne moremo spominjati, ker jih ni.

Obljubili so nam sicer, da se nobenemu radi glasovanja ne bo skrivil niti las, obljubili naš narodni, kulturni in gospodarski procvit. Ob prvi obletnici se je še nemški kršč. soc. stranki oglašala vest, da je zapisala: „Manches haben wir versprochen...“, haben wir alles redlich gehalten? A od tega časa se danih obljub nihče ne spomni več. Za nas so zaspali slovesni sklepi deželnega zbora v Št. Vidu, zaspala vsa mirovna pogodba o varstvu manjšin, zaspal proglas avstrijske vlade ob prevzetju cone A; Nemci lahko delajo z nami kar hočejo, to je kratko povedan pregled čez pet let.

Osebna prostost!

Veliko naših najboljših ljudi od vsega začetka ni zaupalo nemškim obljubam, in šli so. Ki pa so ostali na svoji zemlji, so čutili vso težo nemškega divjanja. Nismo pričakovali dobrega, a takega divjanja se nihče ni nadejal. Koliko ljudi je, ki so bili pretepeni edino zato, ker so glasovali za Jugoslavijo; par jih je na posledicah umrlo, drugi pa nosijo poškodbe in jih bodo nosili do smrti. Koliko je Slovencev, ki noč in dan niso bili varni pred dejanskimi napadi; javno so se smeli Nemci hvaliti, koga vse bodo ubili. Groza, zavednih Slovencev prvi čas po odhodu plebiscitne komisije si more predstavljati samo tisti, ki je to doživel. Okoli prsta bi nas Nemci takrat lahko ovili, če bi pokazali vsaj dobro voljo, da hočejo izpolniti le naše največje zahteve, n. pr. glede šol, a mesto tega smo okušali šolo trdih pesti. To je bil glavni vzrok, da smo se začeli spet zbirati, da tako z združenimi močmi znova začnemo boj za svojo osebno prostost, za svoje narodne kulturne in gospodarske pravice.

Šola.

Vsaka vzgoja, ki ne sloni na podlagi materinega jezika, je navadna pasja dresura, je re-

kel nek nemški vzgojitelj. Nemci sami čutijo, kako se sedaj njihova ponemčevalna šola maščuje na njih samih povsod tam, kjer so po vojni Nemci prišli pod tujerodno vlado, a kljub temu se pri nas niso spametovali. Tako skromni smo v svojih zahtevah glede šol, da zahtevamo samo toliko pouka v materinem jeziku, kolikor je pri naših nadarjenih otrocih neobhodno potrebnega, da šola doseže svoj vzgojni cilj: samo tri leta pouka v materinem jeziku!

In po petih letih? Ali smo dobili? Kaj še! Še to, kar smo prej imeli, smo izgubili. Petindvajset let je že bila v Št. Rupertu pri Velikovcu slovenska šola, spomladi leta 1921 je bilo 170 otrok priglasičenih; ni več te šole, ker starši svojih otrok ne morejo izročiti Križaju in drugim križavcem slovenskega naroda. Od nekdanje dobro obiskane šentjakobske šole, kaj imamo? Nič! In slovenskih otrok ne sme poučevati slovenski učitelj; temveč mora biti odpadnik, ki pljuje slovenski materi v obraz, ne sme biti avstrijskega, temveč velenemškega mišljenja. Od nam ostalih učiteljev poučuje en sam: protestantske Nemce. Vidite, tako si norce brijejo iz mirovne pogodbe tisti naši Nemci, ki živijo čisto od milosti antante.

Naša društva.

Od 70 slovenskih prosvetnih društev ne more ali si še danes ne upa pričeti delovati okoli 30 društev, ker ne dobijo prostorov ali pa bi se jim godilo kakor v Grebinskem Kloštru, kjer se je pod vodstvom sodnika Poetscha dvakrat razvila pravcata vojna proti Slovincem, ali kakor v Škocijanu, kjer so pogasili luči, da so Slovence lažje pretepal, ali v Glinjah, kjer so na Slovence metali smrdljive reči, ali v Ločah, kjer so celovski orgeši hoteli razbiti slovensko prireditel in tako dalje. V spomin prihaja boj za novi dom v Dobrli vasi, boj za otvoritev doma v Velikovcu. Tako skrb

PODLISTEK

1300 let!

Kako dolgo smo že Slovenci na Koroškem? Kdor je čital knjige Mohorjeve družbe „Zgodovina slov. naroda“, mu je seveda to znano. A zdaj ko so nam naši „prijatelji“ določili samo še dobo enega človeškega rodu, in moramo torej v kratki dobi 30 let izginiti in izumreti na Koroškem in se ponemčiti, je vendar zanimivo, da si včasih malo pokličemo v spomin, kako dolgo smo že na Koroškem. In tudi to je vrlo zanimivo, da se včasih spomnimo, kdo je bil preje na Koroškem: Mi, ali tisti, ki bi tako radi videli, da bi mi čim preje izginili s Koroške!

Bili so časi, ko še ni bilo Slovencev na Koroškem. V I. stoletju po Kristusu, ko je bil sv. Mohor, patron Mohorjeve družbe, škof v Ogleju in se je iz Ogleja ali Akvileje širila krščanska vera po naših krajih, tedaj še niso bivali Slovenci po teh krajih. Tedaj so živeli v naši in sosednjih deželah narodi, ki so že davno izumrli: Iliri, Kelti in Rimljani.

Tisočletja so bili Iliri gospodarji naših dežel. Okrog l. 380 pred Kristusom so premagali Ilire bojeviti Kelti in se naselili med njimi. — Okrog l. 150 pred Kr. r. so Kelti sklenili zvezo z Rimljani. Toda Rimljani se niso zadovoljili s samo zvezo, polagoma so Kelte podjarmili in spravili pod svojo oblast. L. 14. po Kr. r. je

segala rimska oblast že do Donave in sedanja Koroška je bila del rimske pokrajine Norikum.

Ko so bili Rimljani gospodarji naših dežel, se je jelo širiti krščanstvo po teh krajih. Nastalo je več škofij. Že Kelti so ustanovili v naših deželah več mest in ko so Rimljani zgradili mnogo dobrih cest, so se ta mesta še povzdignila in pomnožila. Na Gosposvetskem polju je stalo mesto Virunum. Ondi, kjer stoji zdaj Špital ob Dravi, je bilo mesto Tiburnija. Obstajala so še mesta: Emona (zdaj Ljubljana), Tergeste (zdaj Trst), Celeia (Celje), Poetovium (Ptuj) itd. Na Koroškem so stolovali škofje v Tiburniji in v Virunumu, škofijski sedeži so bili v Trstu, v Emoni, v Celju itd.

Krščanstvo je lepo napredovalo.

Pa prišli so drugi časi, burni časi preseljevanja narodov. Prihajala so ljudstva od vzhoda in drla preko naših dežel proti jugu in zahodu. Prvi so prišli divji Huni. Atila, šiba božja, je l. 452 pripeljal svoje trume iz ogrskih nižav, razdejal Ptuj, Celje, Emono, Oglej in kot hudo durnik drl naprej v Italijo. Za Huni so prišla germanska ljudstva: Rugijci, Heruli, Gepidi, Gotje in Langobardi. Ti divji rodovi so drli preko naših dežel z ognjem in mečem. Morili so, ropali in požigali, se ustavili za nekaj časa, pa zopet drli naprej.

Koncem VI. stoletja po Kr. so prišli Slovenci na Koroško. Longobardi, ki so imeli v posesti vzhodne alpske dežele in del sedanje Ogrske, so l. 568 odšli v Italijo in prostrane pokrajine so bile brez vla-

darja. Njih dedščino so zdaj prevzeli Slovenci in Obri. Slovenci so polagoma zasedli celo sedanjo Koroško, celo sedanjo Štajersko, Kranjsko in Primorsko, dalje Puštriško dolino na Tirolskem, dolino Lungau na Solnograškem ter dolino Aniče med Zg. in Sp. Avstrijo.

Na severu so Slovenci mejili na Čeha. Slovenci so bili tedaj še pogani.

150 let so že živeli naši predniki na Koroškem, ko o Nemcih še ni bilo na Koroškem ne duha ne sluha. Slovenci so imeli svojo državo, na Gosposvetskem polju so ustoličevali svoje vojvode. Res, da se je ohranil slavni gosposvetski obred šele iz poznejših časov, iz srednjega veka, vendar ni dvoma, da izvira, če odštejemo male poznejše izpremembe, še iz dobe slovenske samostojnosti. Iz dobe, ko si je slov. ljudstvo samo izbralo in postavljalo svoje vladarje.

Še predno so prišli Slovenci v sedanje kraje, so živeli v zavezništvu z Obri ali Avari. Ko je l. 579 hotel obrski vojvoda Bajan s silo podjarmiti Slovence in zahteval od njih davka, so mu le-ti pomolili pest pod nos in mu odgovorili: „Kdo izmed ljudi, katere obsevajo solnčni žarki, je tako močan, da bi nas premagal? Navajeni smo, da si lastimo tuje zemlje, ne pa, da bi si drugi svojili našo. Taka bode naša navada, dokler bode kaj boja in kaj mečev.“

Tudi v novih krajih so Slovenci živeli v zavezništvu z Obri. A Obri so postajali vedno

Avstrija za nemoten narodni in kulturni razvoj koroških Slovencev.

Naše posojilnice.

Koliko dobrega so storile za naše ubogo ljudstvo, da se je rešilo iz krempljev sesalcev. Napoti so, komaj celovski uradi čutijo, da znova pričenjajo s svojim blagim delovanjem pod vodstvom vestnih naših kmetov. Začele so se zaporedoma kaznovati, ker še vedno vlagajo na urade slovenske vloge, kakor so vedno delale.

Naša zemlja.

Postava o zemljiškem prometu se razlaga Slovincem v škodo; znana je nam zadeva, da nek rekurz že pet let hodi iz sodišča v Velikovec na deželno komisijo v Celovec, a še ni dospel, ker je kupec Slovenec. Posojilnici v Sinči vasi so vzeli lepo posestvo v Pribli vasi, ki ima jako dobra novokrita poslopja, 73 johov sveta in jo cenili na ubogih 70 milijonov, kakor se cenijo bajte. To se pravi krasti! V spominu je nam žalostna v Grebinju in okolici, kjer so naenkrat pregnali vse najemnike Helldorfovih posestev, ki so glasovali za Jugoslavijo. Ne postava o varstvu najemnikov, ne tožba in ne prošnje niso pomagale. Za posestva nemških bogatašev ni Pächterschutza, ni Wiederbesiedlung, za edino posestvo posojilnice pa velja Wiederbesiedlung, četudi se je obdelovalo po najemniku, samo da se lepo posestvo izvije Slovincem iz rok. Ako se še spomnimo, da so nedavno nemški poslanci v deželnem zboru povdarjali, da je slovenski del dežele gospodarsko najbolj zaostal, potem vidimo, kako Nemci skrbijo za naš gospodarski napredek.

Ob kruh.

Spomin vhaja na one številne delavce in njihove družine, ki so vsled glasovanja za Jugoslavijo prišli ob kruh. Bili so nastavljeni one države, ki se je zavezala, da zavoljo glasovanja nihče ne bo trpel. Danes, po petih letih, nimajo ne plače ne pokojnine, berači so, nihče se jih ne usmili, mi jim pa ne moremo pomagati, ker smo sami berači. Kar je plebiscit prinesel boljšega denarja k nam, je ostalo le tistemu še nekaj, ki ga ni takoj zamenjal.

Ob vero.

Koliko je v Grabštanju, Timenci, Št. Lipšu, Rudi, Vetrinju Slovencev, ki po plebiscitu še niso videli cerkve od znotraj, ko so prej radi zahajali, dokler so duhovnike razumeli. Povsod pa Heimatschutz ustanavlja svoje podružnice z velikim pompom, cerkvena oblast jim daje cerkven značaj, staršem in mladini se nasipa pobožnega peska v oči dotle, da je mladina izvajljena. Pod plaščem zvestobe in ljubezni do „Koroške“ in „Koroškega naroda“ se nato hujša proti domači duhovščini, da je izdajalska in — uspeh: mladina obhaja svoje nedelje po gostilnah, ob volitvah pa raste število protiverških strank. Nevera se širi med našim ljud-

objestnejši in slovenski vojvoda Borut, ki je sredi VIII. stoletja vladal Slovincem, se ni čutil več zadosti močnega, da bi se jih sam ubranil. Poklical je na pomoč — Nemce. Nemci so prišli, pomagali pregnati Obre, a za plačilo so zahtevali, da so morali Slovenci priznati njihovo nadoblast. To je bilo l. 745. Z vedno večjo silo so pritiskali na Slovence, do l. 828. so jim pustili še lastne slovenske vojvode, a tega leta so jim vzeli tudi te in jih zamenjali z nemškimi grofi.

V vedno večjem številu so jeli Nemci prihajati v deželo, slovenstvo je jelo izumirati na Koroškem in se umikati pred napredujočim nemštvom. Nemec je bil gospodar v deželi in če ni šlo zlepa, je moralo iti zgrda.

A dejstvo je in ostane, da smo bili Slovenci dobrih 150 let prej na Koroškem nego Nemci in da smo bili 150 let izključni gospodarji cele sedanje Koroške!

Iz tega jasno sledi, kako krivično je, če nas hočejo Nemci zdaj s silo zatreti na Koroškem! Skoro 1350 let že živimo tu in kruto se bo še nad Nemci — če se ne izpametujejo — maščevalo ožajenje VII. božje zapovedi, ko nas hočejo oropati naše narodnosti in naše zemlje!

stvom kakor še nikoli prej. Kdo je sokriv? Tisti, ki potuho daje. Ubogi fantje, ki ne vedo, da se jih v slučaju zapletljajev hoče porabiti kakor med vojno Jungschütze!

Dovolj spominov. Niso lepi, niso takšni, kakor smo jih po lepih obljubah pričakovali, niso v čast narodu, ki ima kulturo vedno na jeziku. Ti spomini pričajo, da se Nemci še niso znebili one nadutosti, ki je Poljake v Poznanju odbila od Nemčije in ki je razbila prejšnjo Avstrijo. Na koroških Slovincih kažejo pred celim svetom, da njihov nasilni raznarodovalni duh še živi v njih, da z nami dajejo lepe vzgledе vsem državam, ki imajo manjšine, kako se mora postopati z njimi, da se jih odbija, a ne pridobiva. Srečni in zadovoljni bi lahko bili pri količkaj dobri volji Nemcev, a ne smemo biti, ker se Nemec ne more in ne sme ponižati k nam — hlapcem. Mi pa, četudi trpimo, v trpljenju tem bolj ljubimo svoj narod in svoj jezik, ker je to dedščina naših mater. V zvestobi do teh hočemo vztrajati, ker vemo, da tisti, „kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“.

Izdajalci?

Dne 11. oktobra bo v Celovcu velik trarā. Vsaka občina mora biti zastopana, iz vsake občine podružnice Heimatbunda in Heimatschutza. Ko bo vse zbrano in bo vsaka skupina imela svojo tablico, da se ne zgubi, takrat bodo nastopili fotografi, da ujamejo vse te ljudi v zgodovinski dokaz spremenljivosti: pred petimi leti vsi za Avstrijo, sedaj vsi za Nemčijo.

Socijaldemokrati čutijo, da je tako vodstvo ljudstva vendar predebelo, zato ne sodelujejo. Čutijo pa tudi, da prireditelji služijo v strankarske namene Landbunda, kakor se tudi na deželi vedno bolj kaže, da so podružnice Heimatbunda isto kot podružnice Landbunda. in podružnice Heimatschutza isto kot podružnice Landjugendbunda. Kdaj bo videla to tudi nemška krščanska soc. stranka? Ali hoče še vedno štafažo delati Landbundu?

Ubogo zapeljano ljudstvo, ki je pred petimi leti glasovalo za Avstrijo, a sedaj se bo moralo navduševati za Nemčijo. Kje so torej izdajalci in iredentisti?

Pravne razmere na Koroškem.

Bralcem je znana komedija, ki jo igrata dobrolski nemškutarji s posojilničnim domom. Posojilnica ga je postavila, šele iza se in za društva, občina pa ga zaseže za svoje potrebe. V poteku pravde sodi najvišje sodišče, da se mora prvo nadstropje pustiti društvu. Nato je prišel nemški trgovec Taurer z orožniki in je ves dom zapečatil. „Wir pfeifen auf die Gerichte“ — si mislijo ti ljudje, ker so navajeni da se na Koroškem godi, kar oni hočejo. Posojilnico je zastopal nemški odvetnik dr. Mesiner. Zdaj ga „Bauernztg.“ napada češ: „V Doberli vasi je pomanjkanje stanovanj — potem si jih postavite sami; dokazalo se je pa tudi že v tem listu, da ta trditeljev ne drži povsem. Omenjeni list dalje piše: „Ker je dr. Mesiner v stvari, ki se ne tiče samo zasebne pravice, marveč je končno le narodna zadeva, svojo pomoč dal na razpolago narodnim nasprotnikom, je to vzbudilo ogorčenje in nevoljo v krogih, ki so domovini zvesti.“ Nam se zdi, da zasegavanje tuje hiše ni nobena ne slovenska ne nemška zadeva, to je boljševizem, in človek bi mislil, da občine nimajo povoda posluzevati se tega dvomljivega sredstva. Kjerkoli je dvomljivo, ali velja nesrečna postava o Mieterschutzu ali ne, bi se morala pustiti vsakomur pot, da išče pojasnila pri sodniji. Če bomo naprej kršili pravico, bomo končno trpeli žalostne posledice vsi vkup.

Le ta slučaj svetu zopet kaže, kako so pravne razmere za Slovence na Koroškem žalostne. Slovenec bi se po mnenju teh ljubeznih naših prijateljev niti nemškega odvetnika ne smel posluževati, in nemški odvetnik ga ne sme zastopati, če tega ne dovoli Heimatschutz, ki ni nič drugega kot zavarovanje političnega nemškutarskega Bauernbunda. Svojega advokata nimamo. Nemec nas pa zagovarjati ne sme, ker bi se sicer izpostavil nesramnim napadom nemških strank in časnikov!

Ta slučaj ni prvi. Že svojčas pod Avstrijo se je tako postopalo, zdaj seve ni nikogar, ki bi te ljudi krotil, če si sami ne pomoremo. Grši kakor sedanji slučaj je bila gonja, ki se je l. 1921 uprizoril zoper nemškega odvetnika, ker je zagovarjal reveže najemnike zoper velikovskega sodnika. Tu se vendar ni šlo za kako narodno vprašanje, marveč za 25 družin malih ljudi, ki so bili osiřeli v težkem delu; a odvetnik je odložil zastopstvo, drugi jih je takoj odklonil, tretji tudi, da so tako podlegli in morali iz svojih domov, ko imamo vendar postavo, ki se imenuje Pächterschutz — le v Velikovecu menda tista postava ni veljala. To je minulo, ljudje so šli po svetu, pol stotine socijalnih demokratov več, ker so se sami prepričali, da velja Klassenjustiz, drugega pa nič. Tudi to je Klassenjustiz, če se Slovincem brani dobiti zastopnika, kakor ga dobi vsaki razbojnik. Le da je to orožje topo, kakor vse drugo, kar si izmisli naša nemškutarija. V Celovcu se je naselil, odvetnik žid; dobro, če nas stari nemški odvetniki ne smejo zagovarjati, pojdemo pa k židu.

Iz tega slučaja zopet vidimo, kako nam je treba slovenskega domačega odvetnika in kako nam je treba domačih sodnikov, da ne bomo brezpravni kakor cigani na svoji domači zemlji. Tistim pijavkam pa, ki so se nasesale naše krvi in nam ne pripoznavajo nobene pravice, bomo še naši pravi odgovor.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Država se nahaja v zelo neugodnem položaju. Kovinski delavci stavkajo dalje, državni uradniki pa nameravajo pričeti. Kakor je razvidno iz objav podjetnikov, delavci v Donawitzu ne zaslužijo tako slabo in bi lahko bili zadovoljni, če bi ostalo vse njim. Od mezde se jim odtegne mezdni, brezposelni, bolniško-zavarovalni davek itd., kar znese na mesec precejšen del dohodkov. Organizacijski davek tudi ni nizek. Izrastki stavke se že čutijo. Posamezne industrijske panoge ne dobe surovin ter so morale obrate omejiti ali celo ustaviti. V tovarni orožja v Steyru so bili delavci izprti. Število brezposelnih se povečuje in obremenjuje bolno državno gospodarstvo. Pri pogajanjih posredujeja zvezna in štajerska deželna vlada, a do sprave še ni prišlo, ker ponudbe podjetnikov zastopnikom delavstva ne zadoščajo. Podjetniki se sklicujejo na spošni zastoj izvoza vsled predrage proizvodnje in na nerentabilnost alpinske družbe. Verjetno je to, ali delavstvo seveda tudi ne more dopustiti prevelikega izkoriščanja telesnih sil. — Parlament je pretekli teden zasedal in končal splošno razpravo o proračunu. S poročilom o ženevskih razpravah niso soglašali socialdemokrati in Bauernbund. Kljub temu pa ima vlada večino, da ugoditi željam Društva narodov. — Državni uradniki zahtevajo 25odstotno povišanje plač in k novemu letu še posebne prispevke. Ker so stavljene zveznemu proračunu točne meje, vlada poviška ne bo mogla dovoliti. — Uradništvo hoče doseči ugoditev svojih zahtev s silo in razpravlja o štrajku. Štrajk so hoteli izvesti že med zasedanjem Društva narodov v Ženevi. Ker pa bi bil ta eksperiment za pogajanja v Ženevi preopasen, so kršč. soc. izstopili iz zastopstva celotnega uradništva, da bi štrajk izgubil svoj pomen, ako bi se izvedel. Ta stranka je še sedaj izven odbora. Ramek in Seipel pravita k temu, da eventualni štrajk uradniškega gmotnega položaja ne bo zboljšal. Pogajati se hoče dr. Ramek samo s celotnim zastopstvom uradništva. K predstoječemu štrajku umestno pravi letak monarhistične stranke, da vrši vsak zvezni uradnik, ki stavka, zločin nad državo. Prisega se mora pred vsem upoštevati. Zvezni uradnik dobiva poleg drugih ugodnosti v starosti še penzijo, kar delavci in drugi nimajo. Dne 3. t. m. so izvedli glasovanje za ali proti štrajku. Od 94.000 uradnikov je glasovalo 85.000 za štrajk. Če bodoča pogajanja z vlado ne bodo dovedla do uspeha, napoči štrajk.

Zaključek zasedanja Društva narodov.

Dne 28. septembra se je zaključilo letošnje zasedanje Društva narodov. Prihodnje zasedanje se vrši zopet v mesecu marcu prihodnjega leta. Svet Društva narodov pa se sestane že letos dne 2. decembra. Letošnje zasedanje se je končalo z zaupno sejo, na kateri se je sklenilo skli-

cati razorožitveno komisijo v začetku decembra; v mosulsko področje pošlje Društvo narodov zopet svojega zastopnika, da se prepriča o upravičenosti predloženih pritožb s turške in angleške strani.

Nemški diplomatični poraz. Na pritisk nemških nacionalistov je dodala nemška vlada k svoji noti o udeležbi na ministrski konferenci ustmeno pojasnilo, v katerem zahteva, da se vzame na znanje, da nemška vlada zanika nemško krivdo na svetovni vojni in da se izprazni kölnska cone že pred pričetkom pogajanj. Ker je nemška vlada vztrajala, da se ustmeno poročilo objavi, je s tem povzročila, da se je objavil tudi francoski in angleški odgovor na to pojasnilo. Oba ta odgovora pa pomenita neprijetno blamažo za Nemčijo. Francoska vlada je izjavila, da je vprašanje vojne krivde z verzajskim dogovorom rešeno in da garancijski pakt o tem ne more ničesar izpremeniti. Ravno tako pa tudi ni izpraznitev kölnske cone v nobeni zvezi z varnostnim paktom. Dan izpraznitve je odvisen samo od tega, kdaj bo Nemčija izpolnila svoje obveznosti glede razorožitve. Še malo ostrejši je angleški odgovor. Angleška vlada pravi v svojem odgovoru, da varnostni pakt ne more ničesar izpremeniti v versajskem dogovoru in ravno tako tudi ne njeno sodbo o preteklosti. Glede kölnske cone pa pravi angleški odgovor isto ko francoski. Nemška vlada je morala odgovore obeh vlad vzeti na znanje. Tudi nemški nacionalni ministri so bili s tem zadovoljni. Povzročili so Nemčiji zelo neprijetno blamažo in poslabšali stališče Nemčije glede vojne krivde. Tudi izpraznitev kölnske cone bi mogla pasti Nemčiji v naročje kot zrelo jabolko, da niso nemški nacionalci to vprašanje prezgodaj in ob nepravilni priliki razgrnili.

Turčija za vojno. V Turčiji je zavladalo veliko navdušenje za vojno proti Angliji. Po vseh večjih turških mestih se vrše demonstracije proti Angliji ter se nazdravlja sovjetski Rusiji kot zaveznici Turčije. Po poročilih angleških listov je smatrati položaj v mosulskem področju za zelo resen, dasi so kazali turški zastopniki zadnje dni v Ženevi nekaj več popustljivosti v pogovorih radi tega ozemlja. Vojna med Turčijo in Anglijo ni izključena.

Kako v Ameriki čislajo g. Mussolinija in njegove črnosrajčnike. Dne 28. sept. so se vršile v newyorškem pristanišču velike protifašistovske demonstracije. Ko se je pojavil v New Yorku italijanski delegat za medparlamentarno konferenco v Washingtonu, poslanec Aleksander Sardi, znani Mussolinijev prijatelj, so uprizorili Amerikanci velike izgrede proti Italiji. Poslanika Sardijsa so skrivoma odvedli v hotel. Demonstracije so se kasneje ponovile pred hotelom, kjer se nahajajo prostori italijanskega poslaništva. Demonstranti so zahtevali, da izgine italijanska zastava. Med policijo in demonstranti je prišlo do dejanskega spopada, v katerem je bilo ranjenih 22 oseb.

DOMAČE NOVICE

Očetovska skrb za koroške Slovence.

Pred kratkim sem se sestal s svojim starim znancem, višjim gospodom, nekim glavarjem na Koroškem, s katerim sva svoj čas skupaj pohajala v slovensko družbo. Po običajnem pozdravu in popraševanju po zdravju in drugih vsakdanjih malenkostih sva prišla tudi na gospodarske in celo politične zadeve. Gospodu znancu sem tožil, kako ogromni in različni davki težijo predvsem kmetu, kako se morajo ljudje zadolževati; plačati ne morejo niti obresti, kaj še kapitala. Če gre tako naprej, sem rekel, bomo kmalu na kantu. Načela sva tudi vprašanje priklonitve Avstrije k Nemčiji, katero hočejo zlasti koroški Nemci in deutschfreundlich Slovenci posebno za god 10. oktobra prav posebno povdarjati. Povedal sem mu, da se stremljenje k anšlusu po shodih in časopisih mora smatrati za pravo iredento. Mi Slovenci ne govorimo, še manj pa pišemo o anšlusu k Jugoslaviji in vendar nas hočejo imeti za ire-

dentarje. „Oho, prijatelj,“ odvrne gospod, „to je drugače. Mi Nemci smemo, kar hočemo, torej se tudi potegovati za anšlus; vi Slovenci smete pa le to, kar mi hočemo.“ Tako, tako, potem smemo Slovenci k večjemu še davke plačati? „Da, tako je,“ mi odgovori. Kaj pa „abbau,“ vprašam znanca. Meni se zdi, da enega zmožnega uradnika pošljejo v pokoj in sicer s polno plačo, mesto njega pa pride drugi ali tretji, ki tudi dobiva plačo. „Prijatelj,“ mi pravi, „to je pa jako diskretno vprašanje. Bodiva tiho, da naju ne sliši dr. Zimmermann.“ Pa sem mislil: Ker sem že začel, govoril bom naprej, če sem tudi prah in pepel. Dovolite, gospod prijatelj, še eno vprašanje: Kako pa je to, da na slovenske shode in prireditve vedno prihajajo orožniki službeno in s paganetom adjustirani, na nemške pa k večjemu v civilu? „O vi nehvaležneži! Ali ne poznate ravno v tem naše očetovske skrbi za blagor Slovencev? Pa glejte, to je tako: mi ne pošiljamo na nemške shode orožnikov, ker vemo, da vi kot mirni in pošteni Slovenci iste popolnoma pustite pri miru. Na vaše shode pa pošiljamo orožnike zato, da vas varujejo pred našimi ljudmi, ki prihajajo oboroženi razbijati vaše shode in pretepat mirne ljudi. Ali ste zdaj zadovoljni?“ — „Popolnoma,“ odgovorim, stisnem gospodu roke in odidem molče premišljevaje očetovsko skrb koroških oblasti za Slovence in našo nehvaležnost...

Uradniški štrajk. Zadnje dni je vznemirjala javnost vest, da nameravajo državni uradniki posnemati delavce, ter stopiti v štrajk, ker s plačo več ne shajajo. Že pri prejšnjih priložnostih se je uradnikom reklo, da uradnik ne bi smel posluževati se tega sredstva, in inozemsko časopisje označuje to kot groženje z uporom! Uradnik je z državo vse drugače zvezan kakor drugi ljudje. Nositelj države je roka in glava države. In ne samo to: država ga oskrbuje kakor družina svojega otroka, ki ima na mizi svoj kruh ali ga je zaslužil ali ne, ki ga družina vzdržuje, ko več delati ne more, ali je gospodarski propadel. Državni uradnik je oskrbljen s svojo družino za vse življenje dokler ne učini hudodelstva, in v mnogih slučajih se tudi po dokazani krivdi ne postopa kakor bi se smelo. Ni dvojbe, da ljudje v mestu težko shajajo s svojo plačo. Saj težko shaja tudi kmet in obrtniku ni na rožicah poslano. A reči se mora, da se v mestu vse premalo štedi. Kdorkoli pride v Celovec, se bo čudil in mislil: Bogato mesto je, ko je vse tako razkošno oblečeno. In vendar je vse beračija in dolg. Poglejmo poletni dan na tramvaj: mestni šolarji se vozijo v šolo, kmečki otrok mora uro daleč hoditi v snegu. Ko hodijo ljudje na jezero, hite vsi v tramvaj; ves dan so sedeli v uradu in bi jim le zdravo bilo, ko bi se shodili. Gledišče polno kino poln, koncert za koncertom, veselica za veselico; dne 10. oktobra bo vse mesto na sejmu. Mladi ljudje, ki nimajo nič, se vozijo z motornimi kolesi kakor nori, ko se jim nikamor ne mudi, in se ne vprašajo, ali bi ne bilo pametnejše, tistih 15 milijonov, ki jih kolo stane, dati v posojilnico. Ljudje se morajo učiti varčnosti. Kdor ne zna varčevati, bo vse življenje le berač. Vlada uradnike opozarja, da niso slabše plačani kakor njihovi tovariši v Franciji ali Italiji, da uradniške plače in pokojnine itak že dosegajo 10 bilijonov kron, da je nemogoče zdaj te stroške zvišavati za 25%, kakor uradniki zahtevajo, dokler se ne zvišajo dohodki države. Če se državni računi spravijo v nered, padala bo seve valuta in tokrat menda kmet in obrtnik ne bi bila več tako zaupljiva kakor sta bila l. 1922. in 1923. Država bi kmalu likvidirala in uradniki bi morali pod drugo državo pač drugače govoriti nego govorijo zdaj.

Celovski škof in slovenske pritožbe. „Nova Doba“ piše: Pred kratkim se je slovenski duhovnik pri škofu v Celovcu pritožil, da nima smisla, da ob nedeljah tudi nemško pridiga, ker v njegovi fari ni Nemcev in je cerkev pri nemški pridigi popolnoma prazna. Škof ga je na kratko odslovil: „Wenn's Ihnen nicht recht ist, gehen's über die Alm drüber!“ Prijazen gospod je celovski škof. Nismo mogli sicer ugotoviti koliko je na tem resnice, vendar je prej verjetno kakor neverjetno.

Velikovec. (Naši Nemci.) Ker je „Koroški Slovenec“ poročal, da je orožnik Cvik rodod Zilan, udeleževal se napada na Slovence v Grebinju, ker je potem še pisal, da je bila učiteljica Zirkelbach, katere nemštvo se je v raznih listih poveličevalo, rojena Ljubljanka, se je velikovski dopisnik „Bauernzeitung“ silno razburil ter strelja muhe in preobrača hlače v omenjenem listu. Revez se neni in trese, da se resno bojimo za njegovo zdravje. V svojem listu piše: „Vse te članke pišejo „windisch“ koroški duhovniki iz katerih dopisov se vidi, kako so moralično propadli ti „entmenschten“ duhovniki — to se pravi, zverine so, ne več ljudi. „In ta Gelichter — to se pravi sodrga — si domišljuje, da je voditelj ljudstva in proti takim ljudem se moramo boriti „Grenzdeutsche“ Nemci ob meji. „Koroški Slovenec“ lahko potrdi Velikovčanom, da dotičnih poročil ni pisal noben velikovski učitelj, ali ga je pisal duhovnik, bi se moralo šele dokazati. V „Slovenca“ piše mnogo kmečkih sinov in hčera. Če naše dopisnike imenuje velikovski Nemec „Gelichter“ ali „entmenscht“, je to stvar njegovega okusa ali njegove olike. V našem mišljenju Slovenec ni žival in zato ne moremo umeti, da se nam očita, ko pribijemo, da je ta ali oni, ki ga Velikovčani proglašajo za nemškega junaka, pristne slovenske krvi ali v Ljubljani rojen. Cvika in ljubljansko učiteljico jim kar radi prepustimo za nemško valhalo, nam se gre zato, da opozarjamo koroške Slovence in inozemstvo, kako se tu kvari delaven rod, ki se vzgaja v lažnike, ki se ga uči zaničevati očeta, mater in vse, kar je človeku po naravi drago. Uči se ljudi, zaničevati svoj rod in kot hlapec udinjati se Nemcu, ki igra med nami gospoda. domačina pa kvari v barabo. Naša skrb naj bo, da se teh Grenzdeutschen, katerih zibelj je tekla bogvekje, čimprej znebimo; ko se morajo nesrečneži toliko boriti z nami, naj gredo koder so prišli; ako pa hočejo jesti svoj kruh še naprej tu, naj ne pozabijo, kdo ga jim daje.

Bekštanj. (Otvoritev občinske hiše.) V nedeljo dne 20. septembra t. l. je bila novozidana občinska hiša v Maloščah blagoslovljena in izročena določenemu namenu. Domači čg. župnik Ožgan je ob navzočnosti občinskega odbora in mnogoterih drugih občanov blagoslovil stavbo ter v svojem nagovoru povdarjal, da si je občina s tem postavila lep spomenik, ki bo pričal še poznim rodovom o složnem delu za skupni blagor občanov. Nato se je vršila v novi posvetovalnici slavnostna seja, na kateri je po otvoritvenem govoru g. župana Mertlna podal občinski svetovalec g. Gastl obširen pregled vseh sklepov in ukrepov, ki so bili potrebni, da se je mogel načrt za zidavo lastne občinske hiše tekom enega leta uresničiti. Povdarjal je, da je slovenska stranka, ker se je pridružila predlogu socijalnih demokratov — Bauernbund je bil proti občinski hiši — omogočila, da je dobila občina svoj lastni dom. Pa tudi kar se tiče stroškov za stavbo, niso imeli prav oni črnogledi, ki so prerokovali, da bo odbor spravil s tem občino v dolgove ali pa bo primoran naložiti neprimerno visoke občinske doklade. Resnica je, da proračun ni bil prekoračen in da je stavba že plačana kljub temu, da je občina za leto 1925 naložila samo 20% doklade. Govornik se je pohvalno spominjal vseh, ki so sodelovali pri zidavi občinske hiše ali na katerikoli način podpirali tem občinski ali stavbinski odbor. Po predaji stavbe g. županu v njegovo varstvo in z željo, da bi služila občnemu blagoru vseh občanov, se je g. župan zahvalil načelniku stavbenega odbora za velikanski trud in za požrtvovalnost, ki sta bila potrebni, da je bilo vse to delo tako vzorno izvršeno. Govorili so še zastopniki v občini zastopanih vseh treh političnih strank v smislu potrebe skupnega dela za blagor občanov, nakar je g. župan, zahvalivši se vsem, zaključil slavnostno sejo, obetajoč, da hoče delovati tudi naprej kakor doslej za sporazum in blagor domačega prebivalstva.

SLOVENC!

Pomnite, da smo bili mi prvi na Koroškem

KMEČKE DELAVCE BI RADI OBDAČILI!

Število ljudi, ki nimajo dela, je v Avstriji žalibog zelo visoko. Skoro en bilion kton se na leto plačuje podpore za brezdelne in ker mora to podporo deloma plačevati delavec, ki dela, se s tem obtežuje produkcija in povzroča nova brezdelnost. Teoretično je misel, da se naj vsakdo zavaruje za vse nezgode lepa, a naravno je le, da se mora vsakdo zavarovati sam z varčnostjo in pridnostjo in le v slučaju nesreče naj se mu pomaga.

Vlada je zdaj predložila državnemu zboru zakonski predlog za varstvo delavcev. Že leta 1922 se je izdal odlok, da se mora vprašati zvezino tajništvo. Medeno se da tujim delavcem dovoljenje, iskati in sprejemati dela v Avstriji. Brez tega dovoljenja se potnim listom ni smel dajati vizum. Kmetijski delavci v tem odloku niso bili zapopadeni, ker se teh povsod le potrebuje in jih nikjer ni preveč. V tekočem letu pa se je to dovoljenje zahtevalo tudi od kmetijskih delavcev, češ, da ljudje nekaj časa delajo na kmetih, potem pa preidejo v tovarne. Ko tam postanejo brezdelni, se mora tudi tem plačevati podpora za brezdelne. Novi postavljeni predlog zahteva od vsakega delodajalca, da poroča, ali je človek, ki se hoče sprejeti, uradnik ali delavec, ali posel ali učenec in se li mudi že v Avstriji od 1. jan. 1919 sem; v vsakem drugem slučaju se sme sprejeti le z dovoljenjem zvezinega tajništva, za kmečke delavce pa bi dovoljenje dajala deželna vlada proti pristojbini 30 šilingov!

Proti ti nameri so nastopili predsednik kmetijskih glavnih korporacij ter so proglasili tole: Na kmetih ni ljudi brez dela, nasprotno se v času, ko se obdeluje in pospravlja sladkorna pesa, potrebuje vsaj 10.000 dninarjev. Vrhutega dobivajo obmejne dežele, seve tudi Koroška, deloma svoje posle iz inozemstva. V kmetijstvu je zaposlenih 1.300.000 ljudi, v obrti le 1.200.000. Vsaki posel bi moral dobiti domovnico, za vsakega, ki ni domačin, bi se moralo plačati 300.000 kron, to bi bilo breme, ki gre v milijarde. Zastopniki kmetijstva ne morejo privoliti, da se jim naprti toliko breme in jim brani dobiti ljudi, če mogoče in treba iz sosednih krajev.

GOSPODARSKI VESTNIK

Ljubljanski velesejem. V. ljubljanski velesejem je končal 9. septembra t. l. Obisk je bil dober, okroglo 123.000 obiskovalcev. Kljub težkim ekonomskim prilikam in pomanjkanju gotovine se je trgovalo zelo živahno, tako da so izlagatelji velesejma v glavnem z rezultati popolnoma zadovoljni. Tujcev je bilo letos na velesejmu mnogo več od prejšnjih let, za kar gre zahvala jugoslovanskim predstavnikom v inostranstvu, ki so razumeli pomen velesejma za domovino in mu osigurali s potrebno propagando lepi uspeh.

Najnovejši podatki o svetovni letini. Mednarodni poljedelski zavod objavlja podatke o svetovni letini 1925. Po teh podatkih je bil svetovni pridelek pšenice 86,6 milijona ton, lani 74,5 milijona ton; pridelek je znašal: v Evropi (21 držav) 26,1 milijona ton napram 20,1 milijona ton lani, Rusija 18 milijonov ton, lani 10,4 milijona ton, Kanada in severno-ameriške Združene države 29,7 milijona ton, lani 30,9 milijona ton, Azija (4 države) 9,9 milijona ton, lani 10,8 milijona ton, in severna Afrika (4 države) 2,9 milijona ton, lani 2,3 milijona ton. Letino pšenice v podonavskih državah cenijo na 8,3 milijona ton, lani 5,7 milijona ton, in sicer v Bolgariji na 13, lani 8, v Jugoslaviji na 22, lani 16, v Ogrski na 18, lani 14, in v Romuniji na 29, lani 19 milijonov met. stotov. — Svetovni pridelek rži cení zavod na 43,4 milijona ton, lani 33,4 milijona ton. V Evropi (19 držav) je bil pridelek rži 20,8, lani 14,2 milijona ton, v Rusiji 20,8, lani 17,3 milijona ton in v Kanadi in severnoameriških Združenih državah 1,8, lani 2 milijona ton.

Celovski mesečni sejem. Prignanih je bilo: 33 konj, 13 volov, 28 krav in 313 svinj. Cene: konji po 350 do 1000 Š eden, voli 1,20—1,45, krave 1,20—1,50, klobasarice 0,80—1,50, telice 1,20—1,50, prašički 1,70—2,30 Š za kg žive teže.

Celovski trg. Zelje 40, rdeče zelje 60, karfiol 60—80, koleraba 60, korenje 40, repa 20, pesa 40, glavната solata 90, endivija 70, čebula 40, špinača 70—80, redkev 10—20, krompir 15 do 20, kisló zelje 50 grošev, jabolka 1—1,50, hruške 1,— do 1,50, češplji 1,—, brusnice 1,— do 1,20 šilingov za kilogram. Mleko (liter) 46 g, posneto mleko 30 g, sladka smetana 2,50—3,— šilinge, kislá 2,50 Š, čajno maslo 6 Š, maslo za kuho 5 Š, skuta 1 Š za kg. Jajca 20—25 g komad. Strd 4—5 Š.

Velikovski trg 30. IX. Prignanih je bilo 120 komadov. Cene: telice 1,20, teleta 2,—, svinje 2,20—2,40, ovce 0,80—1,20, klobasarice 0,80 do 1,—, vprežna živina 1,20, pitana 1,30—1,40 šilingov za kg žive teže. Konji od 400 do 800 Š.

Borza. Curih, 7. X. 1925. Dunaj 73,15, Beograd 9,18, Praga 15,35. Pariz 24,—, Rim 20,85, London 25,10, New York 518,75.

RAZNE VESTI

Obrt, ki se v Avstriji še dobro plača. Pred mescem so lopovi vlomili v zakladnico samostana Zwettl in pobrali, kar je bilo tam zlata, srebra in biserov. Slučajno je uzmoviče policija zasledila, ker je pri drugem vlovu bil udeležen človek, ki je svojčas služil v Zwettlu kot vrtnar. Ko so v mišji luknji kopali naprej, našli so do zdaj že 13 teh junakov, celo gnezdo, in ti imajo na vesti celo vrsto raznih zelo izdatnih vlovov. Vmes tudi vlom, ki se je zgodil dne 3. marca v Celovcu pri Prosenu, kjer so ugrabili samo 30 milijonov. Zlatino, srebrnino in bisere pa so prodajali trem zlatarjem na Dunaju. Le-ta družba izvršila je dolgo vrsto vlovov: dne 30. majnika so vlomili pri nekem Puhertju na Dunaju in uropali srebrnine za 150 milijonov, potem so vlomili v vilo Strasser ter tam vzeli srebrnine za več sto milj., vlomili so v restavracijo Trost ter uplenili srebrnine za 150 milj., vlomili v vili Lemberger ter uropali srebrnine za 200 milj., vlomili v vilo Madaraš, kjer so vzeli srebrnine za 150 milj. Preneumno je, da zamore lopovska družba leto in dan mirno izvrševati svojo obrt ne da ji pride policija na sled. Da se zloba tako razpase, je pa utemeljeno tudi v premili sodnijski praksi naše dobe. Ako se lopovska obrt tako splača, kakor se je tem, potem se nekateri ljudje pač že puste za par let posaditi k ričetu. V Kanadi tatove bičajo, pri nas se javnosti smili le tat, ne pa tisti, kogar se je oropalo. Če bomo naprej lopove samo proglašali za častne prisednike sodnijskih zborov, ne čudimo se, ako nobena last več ne bo varna. Na Dunaju so našli poštenjakoviče, ki niso kradli, a vedoma so kupovali ukradeno blago. V Celovcu pa nihče še ni zvedel, kedo je kupoval monstrance in kelihe, ki so se kradli po deželi.

31.000 češpljevih cmokov. Te dni so imeli v ubožnici v Lainzu v Avstriji slovesen dan: kuhali so se za gojence, katerih je 6000, češpljevi cmoki. Ta izredni praznik se obhaja vsako leto samo enkrat, kar je pri težkočah dobave te priljubljene hrane vseh sladkosnedih jezičkov čisto umevno. Za 6000 siromakov je treba torej pripraviti 31.000 cmokov, a se je to napravilo, je delalo 200 oseb, ki so že na vse zgodaj pričele z delom in so imeli pri rokah veliko množino sirovin. Porabili so namreč nič manj kot 1000 kg krompirja, 502 kg moke, 60 kg masti, 450 jajec in seveda 600 kg češpelj. Jed se je celi armadi kuharjev in kuharic povsem posrečila, kar so dokazovali radostni obrazi starčkov in stark. Vse je bilo dobre volje kakor malokdaj.

Koliko vrst živali in rastlin poznamo? Naravoslovci poznajo danes okoli 466.000 vrst živali. Največ je žuželk, ki jih je 385.000 vrst. Metuljev je 61.000 vrst, mravelj je 6300 vrst,

Rastlinskih vrst poznajo okoli 222.000, med temi je le gob okoli 50.000 vrst. Najbrže pa živi in raste na svetu še mnogo nam neznanih živalskih in rastlinskih vrst in to v krajih, ki so nam še premalo znani.

Prevoz rib po zraku. Švedi v Stockholmu bi jedli ribe radi kar najbolj sveže. Najboljše ribe lovijo v Kattegatu med Švedsko in Dansko. Iz Kattegata v Stockholm je treba iti preko južne Švedske. Zato so vpeljali za ribe sedaj zračni prevoz in bodo prišle v Stockholm že v treh urah, v najslabšem slučaju v treh in pol ure. Ribe bodo spravljene v zabojih iz aluminija; ledu ne bo treba, ker se bo vršil prevoz v višinah s poprečno toploto 4 do 5 stopinj Celzija.

Drobne vesti. 29. septembra je bilo na Koroškem 1437 brezposelnih podpiranih. — V Ameriki so pričeli izdelovati spalne avtomobile. Sedeži se pretvorijo v udobne postelje in potniki se odpočijejo od utrudljive vožnje. — Francozi so utrdbo Sueida popolnoma razdejali. — Grška ustavodajna zbornica je bila razpuščena. — Češki Nemci zahtevajo šolsko avtonomijo. — Burja je v Beogradu povzročila več nesreč. — V Parizu je umrl predsednik francoskega senata in večkratni minister Leon Bourgeois. — Nova albanska vlada je pod predstvom Ahmeda bega Zoga sestavljena. — Pri Erfurtu v Nemčiji so našli človeško lobanjo, ki je menda stara 40.000 let. — Vsled povodnji na Kitajskem je 2 milijona ljudi brez strehe. — V vasi Rokitno Selonatskije je pogorelo 200 hiš. 60 rodbin je brez strehe.

Izšla je Blasnikova 130
„Velika Pratika“
 za navadno leto 1926, ki ima 365 dni. „Velika Pratika“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. Stane 5 Din. in se naroča pri
J. BLASNIKA naslednikih,
tiskarna in litografični zavod
Ljubljana, Breg šte. 12.

Tovarniška zaloga usnja
Julijus Blass
Celovec, Novi trg šte. 4
 ima v zalogi vse kožne izdelke ter kupuje in prevzema v delo sirove kože.

Vabilo 131
 na
srečolov
 ki se bo vršil 18. oktobra 1925
 ob 1/2. popoldne v Podljubelju
 v Delavskem domu in k igrima
Kmet Herod
 in
Zamorec
 Med odmori petje. Čisti dobiček
 je namenjen za cerkvene potrebe.
 K obilni udeležbi vabi
 pripravljalni odbor.